

NC
DO

DE FEITEN OP EEN RIJ

Bevolkingsgroei en de gevolgen ervan

7.000.000.000

Volgens de bevolkingsafdeling van de Verenigde Naties (UNFPA) stond de teller van de wereldbevolking op maandag 31 oktober 2011 op zeven miljard mensen. Dat is een miljard meer dan in 1999 en zes miljard meer dan in 1800 toen de wereldbevolking uit één miljard mensen bestond. De VN voorspelt dat deze explosieve groei doorgaat. In 2025 zal de wereldbevolking acht miljard en in 2050 naar alle waarschijnlijkheid ruim negen miljard mensen tellen.

De voornaamste oorzaak van deze groei is de enorme afname van kindersterfte; van 133 sterfgevallen op 1000 geboorten in de jaren vijftig van de vorige eeuw naar 46 in de periode 2005-2010. Door betere voeding en gezondheidszorg is bovendien de gemiddelde leeftijd wereldwijd gestegen naar 68, terwijl deze in 1950 nog 48 was. Tegelijkertijd krijgen vrouwen gemiddeld minder kinderen: van gemiddeld zes geboorten per vrouw in 1950 naar 2,5 nu.

Eind jaren 60, was de mondiale bevolkingsgroei op het hoogtepunt, toen groeide de bevolking nog met 2% per jaar. Inmiddels is de groei gemiddeld 1% per jaar, maar gezien de toegenomen wereldbevolking van een groter absoluut aantal. Daardoor komen er nog steeds

jaarlijks 80 miljoen mensen op de wereld bij, een aantal dat ongeveer gelijk is aan de bevolking van Duitsland of Ethiopië.

Nigeria versus Italië

De huidige en toekomstige groei is bijna volledig geconcentreerd in ontwikkelingslanden. Zo zal de bevolking in Afrika in de eerste helft van deze eeuw naar verwachting van 987 miljoen naar bijna twee miljard stijgen. Nigeria blijft in de komende decennia het Afrikaanse land met de meeste inwoners. Nu zijn er 151,5 miljoen Nigerianen; in 2050 zijn dat er 288,7 miljoen. Halverwege deze eeuw zal India het drukst bevolkte land op aarde zijn. De VN schat het aantal Indiërs in 2050 op 1,65 miljard, waar dat er nu 1,18 miljard zijn.

China, met 1,33 miljard inwoners nu nog nummer één, ziet als gevolg van de één-kind-politiek de bevolkingsgroei afvlakken en telt in 2050 ruim 1,4 miljard inwoners.

Tegelijkertijd is de trend in rijkere landen omgekeerd aan die van ontwikkelingslanden. In een aantal landen krimpt de bevolking fors, onder meer in de nieuwe lidstaten van de Europese Unie. Ook Duitsland en Italië

zien hun bevolking in aantal afnemen, naar respectievelijk 74,1 (nu 82,5) en 54,6 (nu 58,9) miljoen. Nederland zal anno 2050 17,2 miljoen inwoners hebben tegen bijna 16,5 miljoen nu.

Ecologische voetafdruk

De aanhoudende groei van de wereldbevolking voedt de discussie over hoeveel mensen de wereld aankan. Een stijgende wereldbevolking vergroot de vraag naar voedsel, water en grondstoffen. Ook veranderende consumptiepatronen in Westerse en opkomende economieën zijn van invloed op de vraag en dragen bij tot een kwart van de stijgende vraag.

De vraag is of met de beperkte beschikbaarheid van akkerland en het chronische gebrek aan water het aanbod van de voedselmarkt in de groeiende vraag kan voorzien. Milieuorganisaties hebben berekend dat de wereld in 2030 een tweede planeet nodig heeft om te voldoen aan de behoefte van alle mensen aan voedsel, grondstoffen en energie.

De jeugd heeft de toekomst?

Van de totale wereldbevolking is maar liefst een kwart (1,8 miljard) tussen de 10 en 24 jaar oud. Dat is bijna een derde van de wereldbevolking. Negentig procent van deze jongeren woont in ontwikkelingslanden. Tegenover elke volwassene in ontwikkelingslanden staat ongeveer anderhalve jongere.

Europa vergrijsst

In Europa zullen in 2050 tegenover elke vier volwassenen gemiddeld drie kinderen of gepensioneerden staan. In Japan zal tegen die tijd de helft van de bevolking afhankelijk zijn van de andere groep met arbeidsleeftijd, waarmee het de oudste samenleving ooit zal zijn. Dit heeft grote implicaties voor de financiering van de pensioenen en de gezondheidszorg.

Enerzijds is een aanzienlijke jonge en productieve groep werknemers noodzakelijk voor een duurzame, rechtvaardige en economisch rendabele voortgang van onze samenleving, anderzijds is de aanhoudende bevolkingsgroei en de toenemende consumptie een last die de aarde wellicht niet meer kan dragen. Dat is het spanningsveld waarbinnen de politiek een weg moet vinden.

Meer lezen?

Op de website van NCDO zijn verschillende kennisdossiers te vinden waarin de groei van de wereldbevolking aan de orde komt, bijvoorbeeld in relatie tot voedselzekerheid en waterschaarste.

De bevolkingsafdeling van de VN, UNFPA, brengt jaarlijks een rapport uit met de stand van zaken ten aanzien van de wereldbevolking. Deze zijn te vinden op www.unfpa.org.

NCDO

Postbus 94020
1090 GA Amsterdam
tel +31 (0)20 568 87 55
globaliseringsreeks@ncdo.nl
www.ncdo.nl

